

Voor iedereen een (t)huis

Verkiezingsprogramma D66 opsterland 2026–2030

The logo consists of a solid green square with the text 'D66' in white, bold, sans-serif font centered within it.

D66

Het kan wél

Voorwoord

Opsterland is een gemeente met sterke dorpen, een rijk landschap en een gemeenschap waarin mensen naar elkaar omzien. Maar onze uitdagingen zijn groot: het woningtekort drukt op de leefbaarheid, voorzieningen staan onder druk, de zorgkosten stijgen en de noodzaak tot verduurzamen groeit. Tegelijk biedt deze tijd kansen. Kansen om nieuwe woningen te bouwen, om onze dorpen te versterken, om boeren en ondernemers te ondersteunen in de transitie naar een duurzame toekomst, en om opnieuw te investeren in Mienskip.

Dit programma laat zien hoe het wél kan. Met ambitieuze maar realistische keuzes. Met oog voor wie kwetsbaar is. En met lef om te investeren in wonen, kansen, leefbaarheid en duurzaamheid.

D66 Opsterland staat klaar om samen vooruit te gaan.

Het kan wél. It kin wól.

D66 Opsterland

Inleiding

Opsterland is een gemeente met 16 dorpen en buurtschappen, ieder met een eigen identiteit, kracht en sociale structuur. Juist die diversiteit vraagt om een bestuur dat werkt met maatwerk, transparantie en voorspelbaarheid. De komende jaren staan we voor grote uitdagingen: een groeiende groep ouderen, te weinig betaalbare woningen, druk op jeugd- en gezinszorg, en een noodzakelijke omslag in de landbouw en energievoorziening.

We kiezen voor samenwerking — met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en zorginstellingen. Want vooruitgang bereik je nooit alleen.

Dit programma schetst onze koers voor de komende periode: ambitieus, sociaal, duurzaam en toekomstgericht.

Samenvatting

Onze vijf prioriteiten

1. **Meer ambitie voor woningen:** 1.000 goedkope woningen erbij voor jongen, gezinnen en ouderen.
2. **Bloeiende, groene, lokale economie:** We versterken lokaal en groen ondernemerschap door versnelling op verduurzaming, innovatie en samenwerking.
3. **Goede kansen voor iedereen:** We investeren in onderwijs, ondersteuning aan jeugd & gezin en armoedebestrijding.
4. **Gezond leven in eigen omgeving:** we maken jouw leefomgeving gezonder, zodat iedereen kan meedoen en we positieve gezondheid stimuleren
5. **Veilige en bereikbare dorpen:** We investeren in openbaar vervoer, verenigingsleven en activiteiten.

Te betalen door:

- Inkomsten uit woningbouw & erfpacht
- Groei aantal bewoners
- Eerlijke toeristenbelasting
- Kostendekkende leges

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Meer ambitie voor woningen	6
1.1 Verhogen van de bouwambitie	7
1.2 Druk op de woningmarkt en vergrijzing	7
1.3 Slimmere en creatieve woonoplossingen	7
1.4 Wat we concreet willen realiseren	7
Hoofdstuk 2 – Een bloeiende, groene en lokale economie	8
2.1 Versnelling van verduurzaming	9
2.2 Landbouw, natuur en toekomstgericht ondernemen	9
2.3 Lokaal energie opwekken: lokaal profiteren	9
2.4 Wat we concreet willen realiseren	9
Hoofdstuk 3 – Goede kansen voor iedereen	10
3.1 Taalvaardigheid, onderwijs en armoedebestrijding	11
3.2 Jeugdzorg: van symptoombestrijding naar duurzame oplossingen	11
3.3 Democratie, vertrouwen en burgerparticipatie	11
3.4 Wat we concreet willen realiseren	11
Hoofdstuk 4 – Gezond leven in je eigen omgeving	12
4.1 Mienskip en leefbaarheid	13
4.2 Preventie en positieve gezondheid	13
4.3 Tolerantie, inclusie en nieuwkomers	13
4.4 Wat we concreet willen realiseren	13
Hoofdstuk 5 – Een veilige en bereikbare buurt voor iedereen	14
5.1 Bereikbaarheid en openbaar vervoer	15
5.2 Veiligheid, vrijwilligers en leefbaarheid	15
5.3 Ondersteunen van dorpen en verenigingen	15
5.4 Wat we concreet willen realiseren	15
Hoofdstuk 6 – Eerlijke inkomsten	16
6.1 Investeren in de toekomst	17
6.2 Eerlijke inkomsten zonder onnodige lasten	17
6.3 Onze financiële principes	17

Hoofdstuk 1

Meer ambitie voor woningen

Hoofdstuk 1 – Meer ambitie voor woningen

Wat D66 Opsterland wil bereiken is het vergroten van de huidige bouwambitie van 1.000 naar minimaal 2.000 nieuwe goedkope huur- en koopwoningen! Met specifieke focus op jongeren, jonge gezinnen, kleine huishoudens en ouderen.

1.1 Verhogen van de bouwambitie: van 1.000 naar 2.000 woningen

D66 Opsterland wil de huidige bouwambitie verdubbelen naar minimaal 2.000 nieuwe huur- en koopwoningen, met nadruk op betaalbare woonruimte voor starters, jonge gezinnen, kleine huishoudens en ouderen.

1.2 Druk op de woningmarkt en vergrijzing

Onze dorpen vergrijzen snel: naar verwachting bestaat 40% van de inwoners in 2040 uit 65-plussers. Dit leidt tot meer vraag naar passende woningen en zorgvoorzieningen. Tegelijkertijd hebben jongeren nauwelijks kans op de woningmarkt — veel blijven noodgedwongen te lang thuis wonen of verhuizen naar andere gemeenten. Zonder extra inzet verliest Opsterland vitaliteit, draagvlak voor voorzieningen en sociale samenhang.

1.3 Slimmere en creatieve woonoplossingen

Nieuwbouw kost tijd. Daarom wil D66 sneller extra woonruimte creëren via:

- **Splitsen** van grote woningen en boerderijen.
- **Transformatie** van **leegstaande** bedrijfsgebouwen naar woningen.
- Aan- en bouwen op eigen erf voor ouder, ouders of jongvolwassen kind.
- Ruimte bieden aan **bouwinitiatieven van bewoners** samen (collectief particulier opdrachtgeverschap).
- **Uitbreiden bestaande woon-zorglocaties (bijv. door extra woonlaag toevoegen).**

Deze oplossingen versterken ook de lokale economie, omdat ze lokale bouwbedrijven en vakmensen werk bieden.

1.4 Wat we concreet willen realiseren

- Ouderenwoningen: kleinschalig, geclusterd, gelijkvloers, in huur en koop
- Starterswoningen: zowel huur als koop in en rondom dorpen
- Middenhuurwoningen: voor betere doorstroming
- Voorrang voor inwoners van Opsterland in de sociale huursector
- Meer ruimte voor bouwen op eigen erf (mantelzorg, jongeren, ouders)
- Collectief particulier opdrachtgeverschap stimuleren
- Aanpassen 'rode contouren' naar 'groene contouren' waarbij maximaal 3% van de landbouwgrond beschikbaar wordt voor combinatie van wonen, natuur en waterberging
- Gemeentelijke bouwregisseur voor versnelling en begeleiding
- Kortere, maar zorgvuldige procedures met inspraak van omwonenden zonder dat dit leidt tot eindeloze vertraging en bezwaarprocedures.

Hoofdstuk 2

Een bloeiende, groene en lokale economie

Hoofdstuk 2 – Een bloeiende, groene en lokale economie

Wat D66 Opsterland wil bereiken is het versnellen van de verduurzaming binnen de gemeente Opsterland. Het verminderen van de uitstoot en gebruik van schadelijke stoffen is het doel. D66 Opsterland wil boeren, ondernemers en bedrijven helpen die de omslag willen maken naar klimaatneutrale bedrijfsvoering. En inwoners stimuleren energetische maatregelen te nemen. Dat is noodzakelijk voor onze toekomst, vergroot de betaalbaarheid van energie en biedt kansen voor groen ondernemerschap!

2.1 Versnelling van verduurzaming

D66 wil boeren, ondernemers en inwoners ondersteunen in de omslag naar klimaatneutrale bedrijfsvoering en woningen. Dit is nodig vanwege de stikstofopgave, CO₂-uitstoot en de noodzaak tot minder gebruik van schadelijke stoffen.

2.2 Landbouw, natuur en toekomstgericht ondernemen

We zijn kritisch op milieubelastende landbouw en intensieve veehouderij, maar kiezen niet voor gedwongen uitkoop. In plaats daarvan:

- Boeren en agrarische bedrijven actief ondersteunen die willen omschakelen naar biologische landbouw
- Boeren die willen stoppen ondersteunen met marktconforme aankoop van grond
- Grond herontwikkelen voor bouwen en natuur
- De gemeente als betrouwbare partner voor lange termijn strategie

2.3 Lokaal energie opwekken: lokaal profiteren

“Lokaal produceren is lokaal profiteren” betekent:

- Actief ondersteunen van inwoners die energiebesparende, energie bewarende of energieopwekkende maatregelen willen treffen.
- Gemeenschappen betrekken bij collectieve energieprojecten
- Minder afhankelijk van gas, olie en buitenlandse leveranciers

2.4 Wat we concreet willen realiseren

- Actieve begeleiding voor boeren die willen omschakelen
- Geen nieuwe vergunningen voor sterk vervuilende activiteiten
- Continueren huidig afvalstoffenbeleid.
- **Duurzaamheidsprogramma's** voor ondernemers
- Versnellen verduurzaming van sociale huurwoningen
- **Stimuleren van circulair bouwen** en hergebruik van materialen
- **Lokale bedrijven meer betrekken** bij bouwprojecten
- Samenwerking tussen scholen en ondernemers voor stages en leerwerkplekken

Hoofdstuk 3

Goede kansen voor iedereen

Hoofdstuk 3 – Goede kansen voor iedereen

Wat D66 Opsterland wil bereiken is blijvende aandacht voor laaggeletterdheid, armoedebeleid, jeugd- en gezinszorg. Met daarnaast een laagdrempelige en betrouwbare overheid door meer informatie, burgerparticipatie en inspraakmomenten.

3.1 Taalvaardigheid, onderwijs en armoedebestrijding

- 14% van onze inwoners is laaggeletterd. D66 wil actief taal-, schrijf- en rekenlessen aanbieden, inclusief aandacht voor het Fries.
- 11% van de huishoudens leeft in armoede: ondersteuning moet laagdrempelig en gericht op gezinnen blijven.
- Extra aandacht voor om- en bijscholing om kansen op werk te vergroten.

3.2 Jeugdzorg: van symptoombestrijding naar duurzame oplossingen

Problemen ontstaan vaak in het gezin en niet alleen bij jongeren zelf. We willen:

- Integrale aanpak door samenwerking tussen scholen, 1e lijnszorg, jeugdinstellingen en gezin
- Voorkomen van zwaardere zorg door betere vroegsignalering
- Leren van succesvolle aanpakken in andere gemeenten

3.3 Democratie, vertrouwen en burgerparticipatie

D66 wil meer transparantie, duidelijkheid over keuzes en meer inspraak. Daarom:

- Inwoners eerder en beter informeren
- Meer inspraakmomenten op belangrijke dossiers
- Thema's voorleggen aan een burgerberaad
- Betrouwbaarheid herstellen door consistent beleid te voeren

3.4 Wat we concreet willen

- Actief taalonderwijs
- Doorzetten huidige armoedebeleid en extra inzet op gezinnen
- Scholing en omscholing stimuleren
- Integrale jeugdzorgaanpak
- Meer openheid vanuit de gemeente over beleid, voortgang en resultaten
- Burgerberaad invoeren

Hoofdstuk 4

Gezond leven in je eigen omgeving

Hoofdstuk 4 – Gezond leven in je eigen omgeving

Wat D66 Opsterland wil bereiken is het versterken van Mienskip. Dat betekent vooral blijven investeren in ontmoetingsplekken en in sociale-, culturele- en sportvoorzieningen. Daarnaast willen we meer focus op preventieprogramma's gericht op positieve gezondheid. En juist in deze tijd aandacht voor tolerantie en inclusie. Tevens vinden we het belangrijk om kansen en mogelijkheden te bieden aan nieuwkomers.

4.1 Mienskip en leefbaarheid

D66 ziet Mienskip als fundament van Opsterland. Ontmoeten is essentieel voor welzijn. Bibliotheken, buurthuizen, sport- en cultuurvoorzieningen moeten open blijven.

4.2 Preventie en positieve gezondheid

Preventieprogramma's — vaak als eerste bezuiniging geschrapt — zijn juist effectief én goedkoper. D66 wil:

- Meer trainingen rond positieve gezondheid
- Social-, sport- en cultuurvoorzieningen toegankelijk houden
- Jongeren meer plekken en activiteiten bieden
-

4.3 Tolerantie, inclusie en nieuwkomers

Inclusie betekent dat iedereen mee kan doen. Zeker bij opvang van vluchtelingen en statushouders moet de gemeente verantwoordelijkheid blijven nemen. Bewoners moeten zich welkom en veilig voelen — zonder discriminatie of uitsluiting.

4.4 Wat we concreet willen realiseren

- Mienskip en sociale voorzieningen versterken
- Preventieprogramma's continueren
- Ontmoetingsplekken openhouden
- Jongerenactiviteiten uitbreiden
- Kleinschalige opvanglocaties
- Integratieprojecten stimuleren
- Artikel 1 actief handhaven

Hoofdstuk 5

Een veilige en bereikbare buurt voor iedereen

Hoofdstuk 5 – Een veilige en bereikbare buurt voor iedereen

Wat D66 Opsterland wil bereiken is dorpen en buurten veilig, prettig en bereikbaar houden. Dat betekent goed openbaar vervoer met voldoende opstapplaatsen. Daarnaast blijven investeren in verenigingsleven en buurtactiviteiten. En veiligheid garanderen door een harde aanpak van illegale en ondermijnende praktijken.

5.1 Bereikbaarheid garanderen

Openbaar vervoer is voor veel dorpen van levensbelang. Streekvervoerders schrappen haltes vanwege kosten, maar D66 vindt dat bereikbaarheid gegarandeerd moet worden — ook 's avonds en in het weekend. Buurtbussen en belbussen blijven essentieel.

5.2 Veiligheid in de dorpen

Met verspreide dorpen zijn aanrijtijden van hulpdiensten cruciaal. D66 wil:

- Korte aanrijtijden
- Buurt-apps en telefooncirkels
- Ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingsleven
- Harde aanpak van ondermijning, drugscriminaliteit en geweld

5.3 Wat we concreet willen

- **OV** en buurtbussen **behouden**
- Veiligheid en **aanrijtijden garanderen**
- Sociale activiteiten ondersteunen
- **Meldpunten** en bewustwording rond ondermijning
- **Optreden tegen criminaliteit** en onveilig gedrag

Hoofdstuk 6

Eerlijke inkomsten

6.1 Eerlijke financiering van onze ambities

Onze gemeente staat voor grote opgaven: voldoende betaalbare woningen, goed onderwijs, bereikbare voorzieningen en een leefbare, duurzame omgeving. Dat vraagt om investeringen. D66 Opsterland kiest daarbij voor eerlijke en slimme inkomsten, in plaats van botte bezuinigingen of onevenredige lastenverhogingen.

6.1 Investeren in de toekomst

Opsterland staat voor grote opgaven: woningen, onderwijs, bereikbaarheid en duurzaamheid. Dat vraagt om slimme investeringen.

6.2 Eerlijke inkomsten zonder onnodige lasten

We kiezen voor:

- Inkomsten uit woningbouw & erfpacht
- Groei van aantal inwoners
- Een eerlijke toeristenbelasting
- Kostendekkende leges, transparant en begrijpelijk

OZB-verhoging is geen doel op zich, maar een uiterste optie om voorzieningen te beschermen.

6.3 Onze financiële principes

- **Eerlijk & progressief:** sterkste schouders dragen meer; lasten niet onevenredig bij lage inkomens.
- Toekomstgericht: **Investeren** in wonen, duurzaamheid, onderwijs en economie.
- Prikkel tot gewenst gedrag: **Beprijzen van vervuiling, ruimtegebruik en schaarste.**
- **Transparant** en uitlegbaar: Inwoners begrijpen waarvoor ze betalen.
- **Stimulering** van economische vitaliteit: Geen onnodige rem op ondernemerschap of innovatie.

D66